

Stanisław Godlewski

O niektórych aktualnych problemach adwokatury

Palestra 10/12(108), 7-10

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

O niektórych aktualnych problemach adwokatury

Zbliża się okres przygotowań do wyborów nowych władz adwokatury. Jednym z pierwszych aktów tego będą wybory delegatów na zgromadzenia. Jednocześnie organa samorządu będą podsumowywały wyniki swej działalności. Szerokie kręgi adwokatury będą oceniały w dyskusjach pracę organów samorządu i udział w nich poszczególnych członków. W namiętnych dyskusjach będą padały kandydatury. Wszystko to razem stworzy atmosferę wyborczą.

Okres ten powinien dać jeszcze okazję do wzmożenia aktywności dotychczasowych organów przy wykonywaniu ciężących na nich zadań, powinien mobilizować organizacje polityczne do inicjatywy w sprawie konkretyzowania problemów. Dyskusje, organizowane w związku z przygotowywaniem analiz dotychczasowej działalności i wytyczaniem planów działania następnej kadencji, powinny dać twórczy wkład w realizację uspołecznienia adwokatury. Byłoby niepowetowaną stratą czasu i przyniosłoby szkodę adwokaturze, gdyby ten okres stał się zahamowaniem organizatorskiej pracy rad adwokackich, w szczególności w rozwiązywaniu trudnych problemów.

Miarą zasług i walorów kandydatów do nowych władz powinno być pełne zaangażowanie w pracę dla dobra ogółu członków izby. Uchylenie się od wykonywania obowiązków jest krótkowzręcznym spojrzeniem, będzie też ono negatywnie ocenione przez większość, która jest zainteresowana żywo i w pełnej realizacji nowego ustroju adwokatury. Oportunistyczne stanowisko względem zadań ustawowych, a tym samym względem interesu adwokatury świadczyłoby o niedostatecznym przygotowaniu do pełnienia odpowiedzialnych funkcji we władzach adwokatury.

Samorząd adwokacki, żeby mógł sprostać swoim obowiązkom, musi składać się z ludzi, którzy w dobrze rozumianym interesie adwokatury będą mieli świadomość wagi swych zadań. Świadomość ta musi wynikać ze zrozumienia roli adwokatury w wymiarze sprawiedliwości i społeczno-politycznych jej funkcji w naszym państwie.

Samorząd adwokacki i jego postawa wobec problemów zawodowych i społecznych jest wykładnikiem stosunków środowiska do tych problemów. Ostatnie lata wykazały, że samorząd adwokacki właściwie rozumie swoją rolę i dzięki temu nastąpiły w adwokaturze zasadnicze zmiany nie tylko organizacyjne, ale także w świadomości społeczno-politycznej.

Samorząd wziął w swoje ręce wszystkie sprawy adwokatury i stopniowo rozwiązuje oraz usuwa stare i nowe problemy. Nie było to rzeczą łatwą, ale najważniejsze to to, że są tego efekty. Dzięki takiej postawie samorządu adwokatura odzyskuje należne jej zaufanie władz i społeczeństwa.

Słuszną drogą, po której kroczy obecnie samorząd, musi być kontynuowana, aby zapewnić adwokataturze trwałą pozycję w społeczeństwie budującym socjalizm. Do ugruntowywania i podnoszenia tej pozycji konieczne jest, żeby cała adwokatatura wyrażała tę nową postawę. Można już obecnie stwierdzić, że coraz powszechniejsze jest nie tylko zrozumienie słuszności tej postawy, ale również aktywizowanie się w czynnym współdziałaniu z organami samorządu w realizacji jego poczynań. Aktyw samorządu w różnych komisjach rad adwokackich, w zespołach wizytatorów, na stanowiskach kierowników zespołów, członków rad adwokackich i komisji dyscyplinarnych oraz na stanowiskach zastępców rzeczników — stanowi około 25% ogółu adwokatów. Liczba to bardzo poważna, ale i różnorodność zadań odpowiednio duża.

Efekty tej pracy byłyby jeszcze lepsze, gdyby wszyscy w większej mierze włączyli się do pracy, do której deklarowali swój udział. Przy wyborze nowych organów adwokatury a potem różnych organizacyjnych komórek należy zwracać szczególną uwagę na stopień zaangażowania i kwalifikacje, jakie reprezentuje kandydat do władz. Kryteria te są niezmiernie ważne, gdyż dobór ludzi musi odpowiadać zadaniom, jakie należy wykonać. A jest jeszcze wiele do zrobienia na różnych odcinkach!

Jest więc rzeczą konieczną ukształtowanie zespołów w jednostki w pełni uspołecznione zarówno w swej wewnętrznej strukturze, jak i w zewnętrznej działalności. Należy stworzyć w zespołach atmosferę zrozumienia wspólności interesów wszystkich członków. Rozdział pracy w drodze właściwego kierowania spraw, substytucji i rozliczania „urzędówek” jest podstawowym obowiązkiem kierownika zespołu. Zebrania zespołów, jako organy władzy, nie realizują dotychczas w pełni swych praw i obowiązków. Jest to bardzo ważne źródło niedomagania pracy zespołów. Trzeba zdawać sobie sprawę z tego, że łatwiej i skuteczniej można usuwać trudności zespołu zbiorowym wysiłkiem, skuteczniej usuwać nieprawidłowości w pracy poszczególnych członków. Zebrania zespołu nie mogą się ograniczać do wysłuchania sprawozdania finansowego kierownika zespołu, ale muszą być naradami współgospodarzy, muszą analizować pracę i sytuację zespołu w kontekście z pracą jego kierownika, wyciągać wnioski i dawać wytyczne.

Zebrania zespołów mogą i powinny być także miejscem doskonalenia zawodowego adwokatów. Spotkania dyskusyjne na tematy zawodowe w gronie członków zespołu powinny być czynnikiem mobilizującym do podnoszenia kwalifikacji. W obecnej strukturze zespołów nie ma miejsca na antagonistyczne interesy członków i w interesie wszystkich leży, żeby każdy z członków reprezentował wysoki poziom zawodowy. Realizować to można właśnie przez organizowanie takich spotkań, na których wzajemna wymiana doświadczeń i wiedzy będzie się przyczyniała do podnoszenia kwalifikacji wszystkich członków.

Składy osobowe zespołów można już obecnie uznać za ustabilizowane i dlatego w interesie zespołów jest wyrobienie sobie dobrego imienia. Nie oznacza to przecież, że w ten sposób przekreśli się indywidualność ich członków. Zawsze praca adwokata będzie nosić w sobie jego indywidualny wkład, bo taki już jest charakter świadczonej pracy. Każdemu z członków zespołu powinno zależeć na tym, żeby dobre imię, jakie

stara się wypracować sobie, odnosiło się także do jego zespołu, bo w ten sposób jego osobisty autorytet nie dozna uszczerbku, a zespół zyska dobrą opinię, która z kolei będzie rzutować na efekty ekonomiczne wszystkich członków zespołu.

Wysoki autorytet i dobre imię można wyrobić sobie tylko przez rzetelną pracę i posiadanie wysokich kwalifikacji zawodowych i etycznych. Adwokatura jest w sposób żywo zainteresowana tym, żeby te walory były walorami wszystkich adwokatów. Wiemy z doświadczenia, jak pojedyncze wypadki niedoceniań szkodliwości jakiegoś zdarzenia przybierały postać uogólnionego zjawiska. Adwokatura, której pracę obserwuje całe społeczeństwo, musi ze szczególną uwagą oceniać pracę swoich członków, aby odpowiednio wcześniej reagować na wszelkie nieprawidłowości zawodowe i etyczne. W tym zakresie największe możliwości wychowawcze mają niewątpliwie zespoły, muszą one jednak chcieć z tych uprawnień korzystać.

Tak więc praca zespołów jest podstawowym czynnikiem decydującym o pozycji zawodu. Na wykonanie jego funkcji rzutują z jednej strony kierownicy zespołów, a z drugiej rady adwokackie. Stanowisko rad adwokackich sprawujących bezpośredni nadzór nad pracą zespołów ma zasadniczy wpływ na ich jakość. Doświadczenie wykazało, że tam, gdzie rady adwokackie widziały jasno swoje obowiązki i nie ociągały się w ich realizacji, sytuacja w zespołach jest dobra nie tylko dlatego, że stosuje się w nich wszystkie przepisy, ale również dlatego, że poprawiło to wewnętrzne stosunki w zespołach, m. in. także zarobkowe. Niewątpliwie, nie wszystkie izby są w jednakowej sytuacji, ale nie można wszystkich zaniedbań rad tłumaczyć „obiektywnymi przeszkodami”. W ostatnim okresie obserwuje się, że niektóre rady znalazły czas na to, żeby analizować na swych posiedzeniach sytuację poszczególnych zespołów. Analizy takie i prawidłowo wyciągnięte wnioski pomogły tym zespołom przezwyciężyć trudności. Taki bezpośredni roboczy kontakt rad adwokackich z kierownictwem i aktywnym zespołem, a czasem z całym zespołem, daje wzajemne korzyści: radzie adwokackiej — zapoznanie się z problemami zespołu, a zespołowi — uzyskanie pomocy w rozwiązywaniu trudności. Tę metodę od dłuższego czasu stosuje Prezydium NRA w kontaktach ze wszystkimi radami adwokackimi.

Pierwszoplanowym zadaniem rad adwokackich jest obecnie doskonalenie zawodowe adwokatów i dbałość o postawę etyczną i moralną członków izby.

Niektóre rady adwokackie w zakresie organizowania doskonalenia zawodowego mają już pewien dorobek. Należy jednak dążyć do tego, by działalność ta przeistoczyła się w stałą formę pracy rad, i to we wszystkich izbach. Zostało stwierdzone, że dobrze zorganizowane wykłady i dyskusje cieszą się dużym zainteresowaniem i uznaniem uczestników. Systematyczność takich spotkań, i to na tematy odpowiednio dobrane, stanie się poważnym środkiem oddziaływania na podwyższenie kwalifikacji zawodowych.

Konieczność stałego podnoszenia kwalifikacji jest koniecznością nie tylko w adwokaturze. Wynika ona z postępu wiedzy i potrzeb życia i dlatego musi następować we wszystkich zawodach.

Jest rzeczą oczywistą, że doskonalenie zawodowe organizowane przez rady adwokackie i przez zespoły nie zastąpi stałego, codziennego samokształcenia jako niezbędnej formy dla prawidłowego wykonywania zawodu, natomiast powinno je uzupełniać i pogłębiać.

W trosce o właściwy sposób wykonywania zawodu rady adwokackie — za pośrednictwem wizytatorów — dokonują kontroli pracy zawodowej. W działalności tej chodzi o kontrolę m. in. staranności przygotowania sprawy, pozicmu i formy pism procesowych, sumiennosci obrony interesów klienta i postawy względem sądu. Kontrola wizytacyjna nie dotyczy merytorycznych problemów sprawy, gdyż wizytator nie może ingerować w kwestie, które bądź to zależne są od własnej inwencji adwokata, bądź też są następstwem stanowiska klienta, chyba że zachodzi oczywista nieprawidłowość. Kontrola pracy zawodowej jest i będzie dla przeważającej większości adwokatów tylko potwierdzeniem ich wysokich kwalifikacji, w pozostałych jednak wypadkach pozwoli zwrócić uwagę na istniejące nieprawidłowości i da możliwość naprawienia błędów i uzupełnienia braków. W wizytacjach tzw. zawodowych chodzi więc o właściwe wypełnienie obowiązków względem klienta i sądu. Niestety, w tym zakresie zdarzają się uchybienia stanowiące dość znaczny procent wykroczeń dyscyplinarnych.

Sprawy etyki były — jak dotychczas — przedmiotem zainteresowania rzeczników i komisji dyscyplinarnych tylko wtedy, kiedy nastąpiło jej naruszenie. Prewencja szczególna i ogólna orzeczeń dyscyplinarnych nie jest jednak wystarczającą metodą podnoszenia etyki. Konieczna jest tutaj działalność rad adwokackich i organizacji politycznych mająca na celu uświadamianie w dziedzinie zasad etyki adwokackiej. Etyka nie jest sztuką tajemną, której nie można zdobyć. Wprawdzie nie można ustanowić z góry i nauczyć się wszystkich norm etyki, bo życie jest bogatsze w swej różnorodności sytuacyjnej niż przewidywania prawodawcy, ale można i trzeba upowszechnić właściwe reguły etyki. Jest to ważne, zwłaszcza obecnie, wobec uspołecznienia zespołów. Powstają teraz nowe sytuacje zarówno w stosunkach między adwokatem a klientem, jak i w stosunkach między członkami zespołu. Obserwuje się, że nie wykształciły się jeszcze w wielu adwokatach normy etyczne dla tych nowych stosunków. Powstają wówczas sprzeczności między nową normą prawną a starym pojęciem etyki.

Etyka jest tylko jednym z elementów postawy adwokata względem wszelkich przejawów życia społecznego i zawodowego. Należy dbać o kształtowanie właściwych postaw w każdym wypadku.

Zagadnienia te nie były dotychczas należycie docenione, a są one przecież jednym z poważnych czynników w realizowaniu uspołecznienia zespołów.

Reasumując, należy stwierdzić, że zagadnienia, które stoją przed obecnymi i przyszłymi organami adwokatury, będą wymagały nie tylko wysiłków organizacyjnych, ale również realizowania, kształtowania świadomości socjalistycznej. Konieczne jest zatem, żeby do organów samorządu weszli ludzie, którym bliski jest interes ogółu adwokatów, którzy będą widzieli zadania zawodowe adwokatów jako pracę dla dobra społeczeństwa i państwa.